

Kúria
v é g z é s e

Az ügy száma: Bfv.II.701/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. március 27.
Az ügy tárgya: lopás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: I. rendű
Első fok: Mátészalkai Járásbíróság, 4.B.117/2020/114., ítélet, tárgyalás,
2023. március 10.
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 3.Bf.263/2023/24., ítélet, nyilvános
ülés, 2024. február 28.
Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.263/2023/24. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli az I. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával együtt történő visszatérítését I. rendű terhelt részére.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] I. 1. A Mátészalkai Járásbíróság a 2023. március 10. napján meghozott 4.B.117/2020/114. számú ítéletével I. rendű terheltet folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont, (4) bekezdés b) pont] (3. és 7. tényállás), folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] (1. és 4. tényállás), 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] (2. és 5. tényállás) és lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] (6. tényállás) miatt halmazati büntetésül 1 év 10 hónap, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte az I. rendű terhelttel szemben a Nyírbátori Járásbíróság 2.B.153/2014/15. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 hónapi – eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetés végrehajtását.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. február 28. napján meghozott 3.Bf.263/2023/24. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta és az I. rendű terheltet 200 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint, összesen 200.000 forint – pénzbüntetésre is ítélte. Mellőzte a Nyírbátori Járásbíróság 2.B.153/2014/15. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 hónap börtönbüntetés végrehajtásának elrendelését, egyebekben pedig a járásbíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás 3. és 7. pontja az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítvánnyal érintett cselekvőségét érintően az alábbi.

[4] 3. tényállási pont: A község 1. külterületén a ... hrsz-ú kivett mocsár művelődési ágú terület több személy osztatlan közös tulajdonában áll, I. rendű terhelt egyetemlegesen minden alrészletben, minden művelési ágban, 0,93% arányban tulajdonos. Az erdő, rét, kivett mocsár, szántó művelési ágú ingatlanban I. rendű terhelt 27.720/7614000 hányadban rendelkezett tulajdonjoggal. 2004. június 18. napján a község 1-ben a tulajdonostársak tulajdoni hányaduk arányában számított 59.7%-a megbízási szerződést kötött sértett tulajdonostárssal, melyben megbízták a tulajdonukban lévő erdőterületre vonatkozóan az 1996. évi LIV. törvény 14. §-a szerinti erdőgazdálkodói tevékenység ellátásával, azzal, hogy a megbízási tartama alatt végzett erdőgazdálkodói jogok és kötelezettségek a megbízottat, azaz a sértett tulajdonostársat illetik és a tevékenység ellátáshoz szükséges mértékben a Ptk. 99. §-a szerint a tulajdonost megillető használati jogot a Ptk. 112. § (1) bekezdése alapján a tevékenység időtartamára részére átengedték. A sértett tulajdonostársat az erdőszeti szolgálat igazgatósága a 2004. szeptember 10. napján meghozott 1. számú határozatával ezen erdőterületre vonatkozóan megbízott erdőgazdálkodóként határozatlan időre nyilvántartásba vette.

[5] A község 1. 19 H kocsányos tölgyes, a község 1. 19G mézgás égeres alrészletek alatt található és a sértett kezelésében lévő erdőterületből I. rendű terhelt 2017. december 8. napján 12.00 óra és 2017. december 31. napján 10.00 óra közötti időben folyamatosan láncfűrészszel kivágott 90,5 m³ élő fát – kocsányos tölgyet, mézgás égert – összesen: 1.176.500 forint értékben.

[6] Az előzetes megállapodást követően a jogtalan fakitermelés tudatában – az I. rendű terhelt által jogtalanul kitermelt tűzfa felpakolását és elszállítását II. rendű és III. rendű terhelt végezte a tulajdonukat képező Ford Transit tehergépkocsival.

[7] II. rendű terhelt 30 m³ – 10 fuvar –, valamint további 9 m³ – 3 fuvar – vegyes tűzifa elszállítását végezte 13.000 forint/m³ áron, 507.000 forint értékben. III. rendű terhelt 6 fuvar, 12 m³ vegyes tűzifát szállított el a helyszínről 156.000 forint értékben, 13.000 forint/m³ áron. A terheltek a tűzifát ismeretlen személyeknek értékesítették. II. rendű terhelt a tűzifát több esetben tanú 1. község 2-beli lakoshoz vitte tisztázatlan mennyiségben és összegekért.

[8] I. rendű terhelt által kitermelt famennyiség eltulajdonításával a község 1. melletti erdőben kizárólag az éjszakai órákban a sötétséget kihasználva több alkalommal V. rendű terhelt is segített I. rendű terheltnak a kitermelt fát a kitermelés helyszínén az I. rendű terhelt által a helyszínre vitt erőgépre felpakolni úgy, hogy tudomással bírt I. rendű terhelt lopási cselekményéről. I. rendű terhelt alkalmanként 2.000-3.000 forintot fizetett V. rendű terheltnak, aki a kapott pénzt saját céljaira fordította.

[9] IV. rendű terhelt – szintén tudva I. rendű terhelt jogtalan cselekményéről – a bűncselekmény elkövetése közben legalább három alkalommal – az I. rendű terhelt tulajdonát képező, általa IV. rendű terhelt rendelkezésére bocsátott Mercedes típusú személygépkocsival – község 2-ben, a szomszéd faluban, a helyi rendőrőrs és a község 2. híd közötti útszakaszon I. rendű terhelt telefonon történő utasításai alapján figyelmet hajtott végre, amelynek során figyelte a rendőrfőnök mozgását. Eközben I. rendű terhelten folyamatosan telefonon tartotta a kapcsolatot, és segítette I. rendű terhelten a kivágott és eltulajdonított famennyiségnek az elkövetés helyszínéről történő zavartalan elszállításában.

[10] Az eltulajdonított famennyiségből I. rendű terhelt a közeli falu határában a község 3. határában a fatelepen 200.000 forint értékben sajátjaként tűzifaként értékesített 9,5 m³ tölgyfát tanú 2. falu 1-beli lakosnak, míg 30 m³ vegyes tölgy és mézes éger tűzifát 13.000 forint/m³ áron értékesített tanú 3. község 2-beli lakosnak.

[11] A 30 m³ tűzifát tanú 4. község 2-beli lakos tanú 3. traktorával szállította a telepre az I. rendű terhelt által megmutatott helyszínről. A tűzifát a tanú 3. nevű tanyán tanú 3. saját tulajdonát képező tűzifájához borította le. A nyomozás során a rendőrség 2018. április 6. napján tanú 3. község 2-beli lakostól község 1-ben a tanú 3. nevű tanyán lefoglalt 70 m³ vegyes tűzifát, amelyet megőrzésre a helyszínen hagyott.

[12] A lefoglalt mennyiség becsült értéke 700.000-1.440.000 forint közötti összegre tehető. A 70 m³ vegyes tűzifából I. rendű terhelt által jogtalanul kivágott és értékesített 30 m³ vegyes tűzifa értéke 300.000 forint.

[13] I. rendű terhelt ezen túlmenően ismeretlen személynek is értékesített tűzifát meghatározatlan összegben és mennyiségben. A sértett erdőgazdálkodó a földrészletben található erdőrészletekre 2016-2018. december 31. napja között nem nyújtott be tervezett vagy végrehajtott munkálatokra bejelentést az erdészeti hatósághoz.

[14] A kormányhivatal 2021. december 10. napján meghozott határozatával az erdőgazdálkodói megbízási szerződéses jogviszony jogcímén nyilvántartott erdőgazdálkodót 2021. december 31-i hatállyal törölte az erdőgazdálkodói nyilvántartásból, az erdőállomány adattár adatai szerint a község 1. helyrajzi számú földrészlet „rendezetlen gazdálkodási” viszonyú, azon nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó jelenleg nem található.

[15] 7. tényállási pont: I. rendű terhelt 2018. április 5. napján 16 óra és 17 óra 30 perc közötti időben a község 1. külterületén a 1. hrsz-ú 19/H részlet – úgynevezett „... tó” – elnevezésű területén lévő osztatlan közös tulajdonú, de sértett kezelésében lévő erdőterületről bruttó 3,91 m³ 10 darab 20 és 40 cm töltméről 30 éves telepítésű élő kocsányos tölgyfát engedély nélkül motoros fűrészszel kivágott, és a helyszínen feldarabolt 75.250 forint

értékben. Az I. rendű terhelt segítője tanú 5. község 1-beli lakos volt, akit az I. rendű terhelt azzal bízott meg, hogy figyeljen, és ha jön valaki, szóljon. A bűncselekmény elkövetése közben a rendőr-főkapitányság figyelő szolgálatot végző nyomozói észlelték, hogy az I. rendű terhelt a kezében egy láncfűrészszel egy tölgyfát vág, tanú 5. község 1-beli lakos pedig figyelő tevékenységet végez, és figyelmezteti az I. rendű terheltet. Az I. rendű terhelt azt kiáltotta, hogy „futás”, ekkor mindketten futásnak eredtek, menekülni kezdtek község 1. irányába, miközben a feldarabolt tölgyfát a helyszínen hagyták. Kis idő elteltével a bűncselekmény helyszínéről 1,1 km távolságból már az I. rendű terhelt ... forgalmi rendszámú Mercedes típusú személygépkocsijával község 3. irányába haladtak. A menekülést követően a helyszín közelében az I. rendű terhelt „igazoltatásra került”. Az igazoltatás során a személygépkocsi átvizsgálása közben a kocsi csomagteréből egy darab Stihl HS-461 típusú, még üzemmeleg benzinmotoros láncfűrész „feltalálásra került”. A helyszíni szemle során a rendőrség 2018. április 5. napján 19 óra 10 perckor bűnjelként lefoglalt 3,91 m³ tölgyfát, 4 darab tölgyfa rönk szeletet, amelyeket sértett részére visszaadott. A lopással okozott kár megtérült.

[16] II. 1. A jogerős ítélettel szemben I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[17] Indokai szerint az alapügyben a bíróság törvénysértően állapította meg I. rendű terhelt bűnösségét az ítéleti tényállás 3. és 7. pontjában írt cselekmény miatt. Az I. rendű terhelt által az ítéleti tényállás 3. és 7. tényállási pontjában írtak szerint jogellenesen kitermelt fa ugyanis részben az I. rendű terhelt tulajdonát képezte, mivel a fakitermeléssel érintett erdőrészlet az I. rendű terhelt tulajdoni illetőségét is magában foglaló közös tulajdonban állt. A Ptk. 5:74. §-a és 5:75. §-a értelmében pedig a közös tulajdon nem a dolog, adott esetben az erdőrészlet, hanem a tulajdonjog megosztottságát jelenti. A tulajdonostársak között tehát nem a tulajdonjog részjogosítványai oszlanak meg, hanem mindegyikük valamennyi részjogosítvánnyal, vagyis a tulajdonjog teljességével rendelkezik, de azt másokkal meghatározott arányok szerint megosztva gyakorolja. A védő szerint az a körülmény, hogy az adott erdőrészlet tekintetében az erdőgazdálkodó volt jogosult a haszonvételi joggyakorlásra, a tulajdoni jogviszonyokat nem érintette. Az osztatlan közös tulajdonban lévő erdő az erdőről és az erdő védelméről szóló 2009. évi XXXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Evt.) ellentétes használata és hasznainak szedése a tulajdonostárs részéről jogellenes megatartás, ami azonban nem jelenti, hogy az ilyen módon megszerzett dolog a tulajdonostárs számára idegen. A közös tulajdonú erdőből kitermelt fa tehát a tulajdonostársak közös tulajdonát képezte, következésképpen – bár a fakitermelés jogtalan volt – a kitermelt fa számára nem volt idegen dolog, így arra az I. rendű terhelt a fa elvételeével és értékesítésével lopást nem követhetett el.

[18] Indítványozta ezért, hogy a Kúria az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozatot a Be. 662. § (2) bekezdése alapján változtassa meg, és az I. rendű terheltet az ügydöntő határozatban írt ítéleti tényállás 3. és 7. pontjában írt cselekmények miatt ellene emelt vád alól mentse fel, ezzel összefüggésben pedig az ügydöntő határozatban kiszabott büntetést enyhítse oly módon, hogy a kiszabott szabadságvesztés tartamát az I. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban már kitöltött idő tartamával egyezően határozza meg.

[19] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.710/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben alaposnak tartotta.

[20] Utalt az elkövetéskor hatályos Evt., valamint az ennek végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet szabályaira, amelyek alapján erdőben, erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló területen fakitermelést csak erdőtervvel rendelkező erdőrészletben az erdészeti hatóság által nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó végezhet, meghatározott adminisztrációs tevékenységet követően.

[21] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozatban a 3. és 7. tényállási pontokban megállapított ítéleti tényállás alapján (figyelemmel az Evt. elkövetéskor hatályos vonatkozó rendelkezéseire, így mindenekelőtt a 17-18. §, 30. §, 33. §, 68-70. §, 90/A. §-ában írt rendelkezésekre) az I. rendű terhelt a több tulajdonostárs osztatlan közös tulajdonát képező erdőrészleten jogellenes fakitermelést végzett. A vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket figyelembe véve ugyanis a két erdőrészlet nyilvántartásba vett jogszerű használója sértett erdőgazdálkodó volt, akinek e megbízatásából fakadóan kizárólagos joga volt az erdei haszonvételi jogok gyakorlására, köztük a fakitermelésre, amelyet az erdészeti hatóság által jóváhagyott erdőtervben foglalt előírásokkal összhangban kellett végezni. Továbbá az Evt. 90/A. §-a szerint tilos volt illegális kitermelésből származó fát forgalomba hozni.

[22] Ezzel együtt helytállónak tartotta az indítványbeli hivatkozást, miszerint az alapügyben első és másodfokon eljáró bíróságok a felülvizsgálati indítvánnyal érintett 3. és 7. ítéleti tényállási pontokban írt cselekményeket érintően téves jogi érvelést fejtettek ki, és ennek eredményeként téves jogi okfejtés nyomán jutottak arra a következtetésre, hogy a több személy, köztük az I. rendű terhelt osztatlan közös tulajdonában álló erdőrészleten az I. rendű terhelt által jogellenesen kitermelt fa az erdőgazdálkodó, nem pedig az ingatlan tulajdonosainak tulajdonát képezte az elkövetéskor. A Legfőbb Ügyészség szerint a megbízási szerződés alapján történő termékértékesítés esetén a megbízott az általa értékesített terméknek nem a tulajdonosa. Az ítéleti tényállás az adott erdőterületek tekintetében haszonélvezeti jog léteével kapcsolatos ténymegállapítást nem tartalmaz, a tulajdonosok részéről a használat jogának átadása pedig nem azonos az érintett erdőrészletek haszonélvezeti jogának erdőgazdálkodó részére történő biztosításával.

[23] Az átirat rámutatott, hogy az erdővel való gazdálkodás jog, de egyben kötelesség is. Amikor az erdő tulajdonosai megbízták sértettet az erdőgazdálkodói tevékenység ellátásával, a megbízás magában foglalta azt is, hogy a hasznok szedésével, az ún. erdei haszonvétellel összefüggő feladatokat is a sértettnek kellett ellátnia. Ez azonban a kitermelt fa tulajdonjogában nem eredményezett változást, ellenkező esetben az erdőgazdálkodó és az erdő tulajdonosai közti elszámolási viszonynak nem lenne alapja. A hasznok szedésének jogát az ingatlantulajdonosok az erdőgazdálkodón keresztül gyakorolták. Ezen jogukat a tulajdonosok az erdőgazdálkodónak sem megállapodás alapján, sem a törvény erejénél fogva nem adták át. Következésképp a közös tulajdont képező erdőterületeken jogellenesen kitermelt fa tulajdonosai az ingatlan tulajdonosai, akik a Ptk. 5:75. §-a alapján az erdőterületek tekintetében fennálló tulajdoni hányadaik arányában szereztek tulajdont a kitermelt fán.

[24] Ennek megfelelően a Legfőbb Ügyészség az irányadó polgári jogi jogszabályi rendelkezések alapulvételével az indítványozó jogkövetkeztetését is vitatta, hogy a jogellenesen kitermelt fa közös tulajdon tárgyát képezte volna, a származási helyet képező ingatlan közös tulajdon jellege okán, illetve, hogy ezzel összefüggésben az I. rendű terhelt a kitermelt fa teljes mennyiségének maga is a tulajdonosa lett volna az ingatlanon fennálló tulajdoni hányadának erejéig.

[25] Ekként az átirat arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 3. és 7. tényállási pontokban írtak szerint 94,41 m³, 1.251.750 forint összértékű jogellenesen kitermelt famennyiségből I. rendű terhelt, az irányadó ítéleti tényállásban írt, egymástól eltérő tulajdoni hányadok közül a nagyobbat alapul véve, 0,93% tulajdoni hányad erejéig, azaz 0,87 m³, 11.641 forint értékű fán önálló tulajdont szerzett. E famennyiség ezért számára nem volt idegen.

[26] Az irányadó ítéleti tényállás hiányossága okán ugyanakkor nem ismert, hogy az adott közös tulajdonban lévő erdőrészleteknek hány tulajdonosa volt, és az sem, hogy az egyes tulajdonostársak milyen eszmei tulajdoni hányaddal rendelkeztek. Ezzel összefüggésben nem

ismert az sem, hogy a jogellenesen kitermelt fán, mint hasznon, az I. rendű terhelt tulajdonostársai közül ki és milyen arányban szerzett tulajdonjogot. Ezért az I. rendű terhelt által a tulajdonostársak sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmények rendbelisége és pontos minősítése sem határozható meg. Azonban az ítéleti tényállás alapján az bizonyos, hogy az adott területnek az I. rendű terhelt mellett további legalább egy tulajdonosa volt. Valamennyi cselekmény esetében a bűnszövetségben és az üzletszerűen történő elkövetés minősítő körülményként megállapítható, továbbá szabálysértési elkövetési értékre történő elkövetés esetén ugyancsak minősítő körülményt képez a Btk. 370. § (2) bekezdés b) pont bi) alpontjában írtak szerint az erdőben jogellenes fakivágással történő elkövetés is.

[27] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint tehát a tulajdonostársak sérelmére elkövetett cselekmények mindenképpen bűncselekménynek minősülnek, ezért az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása a tulajdonostársak tulajdonát képező famennyiség eltulajdonítása miatt törvényes volt. Az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása mindössze a jogellenesen kitermelt, azonban a saját tulajdonát képező, 0,87 m³, 11.641 forint értékű fa részben megtörtént, részben megkísérelt elszállítása, értékesítése tekintetében volt törvénysértő. E cselekmény miatt emelt vád alól szükséges az I. rendű terheltet bűncselekmény hiányában felmenteni.

[28] A fenti okfejtésre tekintettel a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen – a Mátészalkai Járásbíróság 4.B.117/2020/114. számú ítéletét és a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.263/2023/24. számú ítéletét változtassa meg akként, hogy I. rendű terheltet 1 rendbeli, a Btk. 370. § (2) bekezdés b) pont ba), bb) és bi) alpontja szerint minősülő, folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás vétsége miatt emelt vád alól mentse fel, egyebekben pedig a jogerős ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[29] **III.** A felülvizsgálati indítvány az abban foglaltaktól eltérő indokok alapján alapos.

[30] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[31] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[32] A felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[33] Ennek megfelelően a Kúria a jogerős ítéletben foglalt, a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapján végezte el a Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatot.

[34] 2. A felülvizsgálati indítvány érveire tekintettel a felülbírálat során a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az I. rendű terhelt a 3. és 7. tényállási pontban írt magatartását számára idegen dologra követte-e el. A terhelt a saját tulajdonát képező dologra értelemszerűen nem követhet el lopást, mert az számára nem idegen. Ugyanígy nem idegen a terhelt számára a közös tulajdonban álló dolog, ezért annak elvétele sem valósít meg lopást (BH 1994.473.).

[35] A kérdés tehát akként fogalmazódik meg, hogy az I. rendű terhelt által a közös tulajdonú ingatlanról (jogtalanul) kitermelt faanyag maga is közös tulajdonba került, avagy az számára idegen volt.

[36] Ennek megítélése pedig a polgári jog szabályainak alkalmazását igényli.

[37] Főszabályként a tulajdonost tulajdonjogának tárgyát – jogszabály és mások jogai által megszabott korlátok között – teljes és kizárólagos jogi hatalom illeti meg [Ptk. 5:13. § (1) bekezdés]. A tulajdonost megilleti különösen a birtoklás, a használat, a hasznosítás, a hasznok szedésének és a rendelkezés joga [Ptk. 5:13. § (2) bekezdés]. Közös tulajdon esetén a dolgon fennálló tulajdonjog meghatározott hányadok szerint több személyt illet meg [Ptk. 5:73. § (1) bekezdés]. Ilyenkor a tulajdonostársak mindegyike jogosult a dolog birtoklására és használatára; e jogot azonban egyik tulajdonostárs sem gyakorolhatja a többiek jogainak és a dologhoz fűződő lényeges jogi érdekeinek sérelmére (Ptk. 5:74. §). A dolog hasznai pedig a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk arányában illetik meg; ilyen arányban terhelik őket a dologgal kapcsolatos kiadások, a közös tulajdoni viszonyból eredő kötelezettségek, és ugyanilyen arányban viselik a dologban beállott kárt (Ptk. 5:75. §).

[38] Az adott esetben – az I. rendű terhelt tulajdoni illetőségével érintett – közös tulajdon tárgyát nem ingóság, hanem ingatlan képezte, és pedig a speciális jogi szabályozás alá rendelt erdő, amelynek hasznosítása, hasznainak szedése – a tulajdonjog gyakorlása elé törvényi korlátot állítva – kizárólag az Evt. 5. § 9. pontja szerinti erdőgazdálkodási tevékenység keretében volt lehetséges. Az irányadó tényállásból kitűnően a tulajdonostársak a közös tulajdonú erdővel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggő feladatok ellátására nem hoztak létre az erdőbirtokossági társulatról szóló 1994. évi XLIX. törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott erdőbirtokossági társulatot, ehelyett 2004. június 18-án az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 14. §-a szerinti erdőgazdálkodói feladatok ellátásával megbízási szerződés keretében a sértett tulajdonostársat bízták meg. E szerződés alapján az Evt. 2009. július 10-én történt hatálybalépését követően is a sértett minősült az erdőgazdálkodói nyilvántartásban szereplő, és ezért az erdőgazdálkodói jogokkal rendelkező és kötelezettségekkel terhelt jogszerű használónak [Evt. 17. § (1) bekezdés, (5) bekezdés].

[39] Ekként az erdő jogszerű használója – erdőgazdálkodóként – a sértett volt. Az erdővel kapcsolatos döntések meghozatalának joga az erdőgazdálkodót illette, így a használat joga kikerült a tulajdonostársakat illető jogosítványok közül (BDT 2015.3296.I.).

[40] Az erdő jogszerű használójaként az erdőgazdálkodás körébe (Evt. 5. § 9. pont) tartozó ún. erdei haszonvételek (Evt. 69. §), köztük a fakitermelés [Evt. 68. § a) pont, 70-74. §] gyakorlása is a sértett jogosultsága volt, az Evt. által meghatározott szigorú keretek között.

[41] A fakitermelésre való jogosultságtól elkülönült kérdés azonban a kitermelt faanyag tulajdonjoga. Az adott esetben a tulajdonostársak – a korábban írtak szerint – sem erdőbirtokossági társulatot nem alakítottak, sem olyan szerződést (így az Evt. 20. §-ában írt haszonbérleti szerződést) nem kötöttek, amelyek alapján a kitermelt faanyag tulajdonjoga az erdőgazdálkodót illette volna. Az irányadó tényállásban szerepeltetett megbízási szerződés – a megbízás kötelmi jogi szabályaival összhangban – nem eredményezi az erdei haszonvételek gyakorlása folytán kitermelt faanyagnak a megbízott (erdőgazdálkodó) tulajdonába kerülését.

[42] Ehhez képest a fakitermelés eredményének tulajdonjoga is a Ptk. rendelkezéseinek alapulvételével határozható meg. A kitermelt faanyag pedig a közös tulajdon hasznaként jelentkezik, amely a Ptk. már idézett 5:75 §-ában írtak szerint a tulajdonostársakat a tulajdoni hányaduk arányában illeti meg. E törvényi rendelkezés helyes értelme szerint a közös tulajdon oszthatatlan hasznai oszthatatlan dologként a tulajdonostársak közös tulajdonába kerülnek, míg az osztható dolgok osztható dologként a tulajdoni hányad alapján illetik meg a

tulajdonostársakat. Következésképpen a kitermelt faanyag – mint osztható dolog – a tulajdoni illetőségük arányában kerül az egyes tulajdonostársak külön tulajdonába.

[43] Ezzel összhangban: a megbízott erdőgazdálkodó a tevékenységét az erdőtulajdonos megbízók nevében és javára végzi, nem rendelkezhet a gazdálkodás eredményével, a tulajdonostársak felé elszámolási kötelezettséggel tartozik a megbízása teljesítése során befolyt bevételekkel és felmerült ráfordításokkal. Így az erdei haszonvételnek minősülő – az erdészeti hatósághoz történt előzetes bejelentést és engedélyezést követően végzett – fakitermelés eredménye, a kitermelt faanyag, de az egyéb javak és szolgáltatások sem kerülnek a tulajdonába (BDT 2015.3296. indokolás).

[44] Mindez azt jelenti, hogy az alapügyben eljáró bíróságok álláspontjával szemben az I. rendű terhelt által jogosulatlanul kitermelt faanyag nem került az erdőgazdálkodó sértett tulajdonába, pontosabban: azon kizárólag az osztatlan közös tulajdonú erdőterületen fennállt tulajdoni hányadának erejéig keletkezett tulajdonjoga. A kitermelt faanyag tulajdonjoga attól is független, hogy a fakitermelés jogszerű, avagy jogszerűtlen, így – akár – bűncselekményt megvalósító magatartásának eredménye volt-e.

[45] 3. Az I. rendű terhelt tehát a 3. és a 7. tényállási pontban írt magatartásával olyan, közös tulajdonú erdőrészletről termelt ki jogosulatlanul faanyagot, amely erdőrészleten saját maga is tulajdoni illetőséggel bírt. A közös tulajdonú ingatlan hasznainak jogtalan beszédésével e hasznok (a kitermelt faanyag) azonban – mint osztható dolgok – az egyes tulajdonostársak tulajdonába kerültek, mert a tulajdonostársak a társult erdőgazdálkodás során nem kötöttek olyan megállapodást, amelynek nyomán a haszon az erdőgazdálkodót illette volna meg.

[46] Az előbbiek okán az I. rendű terhelt a kitermelt faanyag saját tulajdoni illetőségére eső hányadára nem követhetett el lopást, hiszen az a saját tulajdonát képezte. E szempontból a korábban írtak szerint az is közömbös, hogy az I. rendű terhelt eleve nem volt jogosult fakitermelésre.

[47] Ezzel szemben a kitermelt faanyag saját tulajdoni illetőségét meghaladó hányadára vonatkozóan a lopás Btk. 370. § (1) bekezdésében írt valamennyi törvényi tényállási eleme megvalósult, hiszen:

- e famennyiség az erdőrészleten tulajdoni illetőséggel rendelkező tulajdonostársak külön tulajdonába került,
- az I. rendű terhelt a számára idegen faanyag kivágásával és elszállításával azt a jogszerű tulajdonosok elől végleg elvonta, azaz eltulajdonította, és
- e tevékenységét a faanyag saját hasznára történt értékesítése által szemléletesen igazolt módon pontosan a jogtalan eltulajdonítási célzat vezérelte.

[48] 4. A Legfőbb Ügyészség átiratában írtakkal szemben ugyanakkor mindez nem – csupán – azzal a következménnyel jár, hogy az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása a jogellenesen kitermelt, de – az előbbiek szerint – a saját tulajdonát képező, 0,87 m³, 11.641 forint értékű fa tekintetében törvénysértő volt.

[49] A lopás rendbelisége ugyanis a tulajdoni viszonyokat sértő bűncselekményként a sértettek számához, a minősítést meghatározó elkövetési értéke pedig az egyes sértettektől eltulajdonított dolgok értékéhez – a jelen esetben a jogosulatlanul kitermelt faanyagnak az egyes sértettekre jutó hányadára vetített értékéhez – igazodik.

[50] A helyes büntető anyagi jogi következtetés levonásához tehát azt kell alapul venni, hogy a 3. és 7. tényállási pontban írt, osztatlan közös tulajdonban álló erdőrészleten

- hány tulajdonostárs (személy szerint ki) rendelkezett tulajdoni illetőséggel,

- tulajdoni illetőségük mekkora volt, és ehhez képest
- az I. rendű terhelt által jogosulatlanul kitermelt faanyag teljes értékéből az egyes tulajdonostársakat megillető faanyag mekkora értéket (elkövetési érték) képviselt.

[51] Az irányadó tényállásból azonban a büntető anyagi jogi következtetés alapját képező tények nem ismerhetők meg, hiszen a tényállásból hiányzik a tulajdonostársak megnevezése és a közös tulajdonú erdőrészleten fennálló tulajdoni hányaduk rögzítése, amelynek hiányában az sem határozható meg, hogy az I. rendű terhelt által véghezvitt jogellenes fakitermelés nyomán mekkora értékű, az I. rendű terhelt által eltulajdonított faanyag illette meg őket. Sőt, a Legfőbb Ügyészség helyes észrevétele szerint a tényállás a másodfokú ítélet általi kiegészítéssel (tehát nem az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyesbítésével) az I. rendű terhelt tulajdoni illetőségére vonatkozóan önellentmondóvá is vált, hiszen I. rendű terhelt a járásbíróság – másodfokon sem mellőzött – ténymegállapítása szerint a kérdéses erdőterületen 0,93% tulajdoni illetőséggel rendelkezett, míg a törvényszék általi kiegészítés ezzel párhuzamosan a tényállásba emelte, hogy az I. rendű terhelt 27.720/7.614.000 (0,36%) arányban rendelkezett az erdő tulajdonjogával.

[52] 5. A Kúria következetes gyakorlata szerint a büntető anyagi jog szabályainak sérelmét jelenti, ha az irányadó tényállás alapján a terhelt büntetőjogi felelőssége nem dönthető el [Bfv.II.80/2021/6. (BH 2021.325.), BH 2021.8., Bfv.III.868/2012/14. (BH 2014.103.I.), BH 2013.55.II]. Ugyancsak a büntető anyagi jog szabályait sérti, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján nem lehetséges a megalapozott állásfoglalás a terhelt cselekményének törvényes minősítése kérdésében [Bfv.II.350/2022/8. (BH 2023.60.)].

[53] Éppen ezért felülvizsgálati eljárásban – az érdemi felülbírálatra alkalmatlansága folytán – a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését eredményezi, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben (a terhelt bűnösségének megállapítása, felmentése, az eljárás megszüntetése, a bűncselekmény minősítése, illetve a Btk. anyagi jogi szabályainak megfelelően kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés) nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit [Bfv.I.1.004/2020/13. (BH 2021.280.)].

[54] A jelen ügyben is ez a helyzet.

[55] A tényállás ugyanis tartalmazza az I. rendű terhelt által tanúsított, a lopás törvényi tényállási elemeinek megfeleltethető életbeli tényeket, ugyanakkor azok a ténymegállapítások már nem olvashatók ki belőle, amelyek nélkülözhetetlenek a lopás bűncselekményét megvalósító terhelti magatartás pontos büntetőjogi elbírálásához, azaz a lopási cselekmények rendbeliségének megállapításához és az egyes cselekmények egzakt minősítéséhez.

[56] A Be. 663. § (4) bekezdés b) pontja lehetővé teszi, hogy a Kúria csak a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, ha a törvénynek megfelelő határozat a másodfokú bíróság eljárásának megismétlésével is meghozható. Erre akkor kerülhet sor, ha a tényállás hiányosságai a másodfokú bíróság számára a tényállás helyesbítése érdekében rendelkezésre álló eszközök révén [Be. 593. § (1)-(2) bekezdés] orvosolhatók. Ez pedig a jelen esetben is adott, mert a hiányzó tények megállapításához szükséges eszközöket a törvény teljeskörűen biztosítja a másodfokú bíróságnak.

[57] 6. A kifejtett érvek mentén a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a Nyíregyházi Törvényszék másodfokú ítéletét a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a Be. 663. § (4) bekezdés b) pontjának alkalmazásával a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[58] A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése szerinti utasításként írja elő, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú ítélet felülbírálata során az eljárási szabályok elsőfokú bíróság általi

megtartásának ellenőrzését követően, a Kúria határozatának indokolásában írt szempontok figyelembevételével vizsgálja az elsőfokú bíróság által megállapított, a 3. és 7. pontban írt tényállás megalapozottságát. Részleges megalapozatlanság észlelése esetén a Nyíregyházi Törvényszék annak kiküszöbölésére köteles, a hiányzó ténymegállapítást pótolhatja, illetve a téves ténymegállapítást kijavíthatja a Be. 593. §-ában írt korlátok között, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján.

[59] A megalapozott, hiánytalan és önellentmondásoktól mentes tényállás alapján válik lehetségessé az I. rendű terhelt cselekményének büntető anyagi jogi értékelése.

[60] 7. A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bűnügyi költséget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni. A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja alapján a visszatérítésről felülvizsgálat esetén a Kúria rendelkezik.

[61] Ennek megfelelően a Kúria elrendelte az I. rendű terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költség összegének a mindenkori törvényes kamatával történő visszatérítését.

[62] *A határozat elvi tartalma*

Az erdő védelméről szóló jogszabályok a közös tulajdonú erdőben tulajdoni illetőséggel rendelkező tulajdonostársak tulajdonjogát nem érintik, csak az abból fakadó részjogosítványok gyakorlása elé állítanak korlátokat. Ha tehát az erdőgazdálkodási tevékenységet a tulajdonostársak egyike látja el megbízási szerződés keretében, úgy a közös tulajdonban álló erdő hasznai (a jogszerűen vagy jogellenesen kitermelt fa) a polgári jog általános szabályainak megfelelően – mint osztható dolgok – a tulajdonostársak külön tulajdonába kerülnek, a tulajdoni hányaduk arányában. Erre tekintettel a tulajdonostársak valamelyike a közös tulajdonú erdőben magvalósított jogellenes fakitermeléssel a tulajdonostársai számának megfelelő rendbeliségű lopást követ el, amelyek elkövetési értéke a kitermelt faanyag értékének az egyes tulajdonostársak tulajdoni illetőségére eső hányadához igazodik.

[63] **IV.** A Kúria határozata ellen fellebbezésnek a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel, felülvizsgálatnak pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2025. március 27.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.701/2024/8. számú végzése 2025. március 27. napján véglegessé vált.

Dr. Somogyi Gábor s.k.
a tanács elnöke

